

Łukasz Furman

Ryzyko podatkowe w działalności przedsiębiorstw

Ekonomiczne Problemy Usług nr 81, 211-219

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ŁUKASZ FURMAN

Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach

RYZIKO PODATKOWE W DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

Wprowadzenie

Nieodłączną częścią prowadzenia działalności gospodarczej jest ryzyko. Istnieje ono jako pewien stan rzeczy niepewnych i trudnych do przewidzenia. Dotyczy ono wszystkich firm, poczynając od tych mikro, a kończąc na dużych jednostkach. Z punktu widzenia przedsiębiorstwa moglibyśmy wyróżnić m.in. ryzyko operacyjne, pozaoperacyjne i finansowe. Dotyczy ono zatem wszystkich segmentów działalności. Wśród wielorakiego ryzyka finansowego mamy do czynienia z ryzykiem podatkowym, które nabrało szczególnego znaczenia w gospodarce rynkowej. Ekonomiści wskazują, że wymieniony typ ryzyka jest związany z występowaniem określonych sankcji lub konsekwencji, które mogłyby grozić podatnikowi za bieżące bądź przyszłe operacje gospodarcze. Przykładami takich błędów mogą być np.: ryzyko wystąpienia błędu, opóźnienia rozliczeń podatkowych, jak również wystąpienie nieprawidłowości, które będą powodowały u podatnika zaległości podatkowe.

Celem niniejszego artykułu jest identyfikacja podatkowych obszarów ryzyka, które ściśle wiążą się z prowadzoną działalnością gospodarczą, jak również wskazanie na czynniki, które mogą neutralizować to ryzyko¹. Przedstawione źródła ryzyka podatkowego i metody ochrony przed jego konsekwencjami są wynikiem własnych badań autora.

1. Źródło ryzyka podatkowego

Winston Churchill mawiał, że w życiu pewne są tylko dwie rzeczy: śmierć i podatki. Przyrównując to powiedzenie do dzisiejszych czasów, można powiedzieć, że pewną stroną podatków jest to, że będą one istniały, póki będzie funkcjonowała instytucja państwa skupiająca jedną lub kilka narodowości. Patrząc jednak z drugiej strony, to przyświeca jej cień niepewności, który staje się swego rodzaju ryzykiem podatkowym. Źródeł ryzyka podatkowego należy upatrywać w czynnikach zewnętrznych i wewnętrznych otoczenia podatnika. Wśród zewnętrznych sytuacji, które niewątpliwie są źródłem ryzyka, można wymienić:

- skomplikowane i niestabilne prawo podatkowe,

¹ Artykuł został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

- zmieniające się interpretacje prawa podatkowego,
- niejednorodną linię orzecznictwa sądowego,
- zmiany w otoczeniu rynkowym i prawnym.

Z kolei do katalogu wewnętrznych źródeł ryzyka, które wiążą się ze strukturą i organizacją przedsiębiorstwa, zaliczyć możemy:

- niewystarczające kompetencje pracowników,
- brak przygotowania w zakresie wiedzy podatkowej,
- brak sformalizowanych i precyzyjnych procedur podatkowych,
- niepodejmowanie współpracy w zakresie obiegu dokumentów oraz informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi przedsiębiorstwa,
- brak odpowiednich instrukcji funkcji podatkowych w systemach finansowo-księgowych,
- nierealizowanie wymogów formalnych określonych przepisami prawa podatkowego.

Ściśle z ryzykiem podatkowym wiążą się obszary kontroli podatkowej oraz skarbowej. Minister finansów corocznie przedstawia wytyczne w zakresie ryzyka podatkowego, które może powodować zmniejszone dochody podatkowe².

Błędy popełnione przez osoby prawne i osoby fizyczne w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą wiążą się ściśle z określonymi sankcjami. Do najbardziej powszechnych błędów podatkowych (uwidacznianych podczas kontroli podatkowych) wpływających na poziom ryzyka należą³:

- a) błędy z zakresu dokonywanych transakcji wewnątrzspółnotowych, tj. wewnątrzspółnotowe dostawy towarów oraz wewnątrzspółnotowe nabycie towarów, np.:
 - błędne deklarowanie kwot transakcji – błędy takie wynikają z niewłaściwego przeliczenia transakcji na walutę polską, np. z zastosowania nieprawidłowego kursu walutowego,
 - niewykazywanie wewnątrzspółnotowych nabyć towarów – podatnik nie ewidencjonuje w rejestrze nabyć wewnątrzspółnotowych faktur zakupu od kontrahentów z UE, a następnie nie wykazuje ich w deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7 oraz informacji podsumowującej dla zawartych transakcji unijnych,
 - błędne określenie szczególnego momentu powstania obowiązku podatkowego – podatnik np. za późno wystawia fakturę dokumentującą transakcję sprzedaży,
 - błędne ustalenie podstawy opodatkowania przy wewnątrzspółnotowej dostawie towarów i wewnątrzspółnotowym nabyciu towarów oraz niewliczanie do podstawy opodatkowania np. kosztów montażu,

² *Podstawowe zakresy kontroli podatkowej na 2010 r.*, publikacja elektroniczna na stronie Ministerstwa Finansów (3.11.2011 r.).

³ Wskazane błędy podatkowe są efektem badań własnych prowadzonych przez autora.

- błędne podawanie na fakturach numeru identyfikacyjnego kontrahenta zagranicznego – każdy z podmiotów gospodarczych, chcąc uczestniczyć w handlu unijnym, musi posiadać numer podatkowy z kodem państwa, pod którym jest zidentyfikowany dla potrzeb transakcji. Złe podanie tego numeru często wyklucza zastosowanie stawki podatku VAT 0%,
- nieumieszczanie na fakturach dokumentujących transakcje waluty, w jakiej zostały dokonane.

W celu ograniczenia ryzyka podatkowego i liczby popełnianych błędów podatnicy powinni:

- znać zasady rejestracji dla potrzeb transakcji wewnątrzspółnotowych,
 - wiedzieć o obowiązku posiadania przez podatników niezbędnych dokumentów, z których jednoznacznie wynika dokonanie wewnątrzspółnotowej transakcji,
 - mieć możliwość ustalenia, czy dany kontrahent (nabywca) jest podatnikiem podatku od wartości dodanej, zidentyfikowanym na potrzeby transakcji wewnątrzspółnotowych na terytorium państwa członkowskiego innym niż terytorium kraju,
 - znać konsekwencje karne skarbowe wobec nierzetelnych podatników;
- b) błędy związane z wykazywaniem niskich przychodów i jednocześnie niskich dochodów lub strat z tytułu działalności gospodarczej oraz dokonywanie odliczeń strat z lat poprzednich. W przedmiotowym zakresie podmioty prowadzące działalność gospodarczą podejmują często działania zmierzające do zmniejszenia lub uniknięcia obciążenia podatkowego poprzez zaniżenie przychodów bądź zawyżanie kosztów uzyskania przychodu, co w efekcie skutkuje wykazywaniem niskich dochodów lub straty. Najczęściej popełniane błędy nieumyślne z tego zakresu dotyczą nieprawidłowo rozliczonych strat z lat ubiegłych. Polegają one na:
- odliczaniu strat od dochodów z innych źródeł przychodów niż powstały,
 - odliczaniu strat od podatku dochodowego należnego za cały rok zamiast od osiągniętego dochodu,
 - jednorazowym odliczaniu całej straty w danym roku podatkowym,
 - odliczaniu kwoty wyższej niż 50% straty,
 - odliczaniu straty w dłuższym okresie niż 5 lat.

Przepisy ustaw podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku dochodowego od osób fizycznych wskazują, że stratę można rozliczyć, obniżając dochód w najbliższych kolejno następujących po sobie 5 latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty.

Podatnicy również mogą wykorzystywać konstrukcję podatku VAT do otrzymania nienależnego zwrotu podatku. Wiązać się to będzie ze zmniejszeniem podatku należnego lub zawyżeniem podatku naliczonego. Zmniejszenie podatku należnego można uzyskać poprzez niewykazywanie całej wartości sprzedaży. Natomiast zawyżenie podatku naliczonego może być skutkiem zawyżania kosztów działalności m.in. poprzez wprowadzanie

do rozliczeń fikcyjnych faktur dokumentujących zdarzenia, które nigdy nie miały miejsca bądź też obrazujących przebieg zdarzeń gospodarczych, gdzie na dokumentach wykazano ilości i wartości w wielkościach i kwotach nieodpowiadających wielkościom faktycznym;

- c) nieprawidłowości występujące wśród podatników lub płatników podatku dochodowego związane z płaconymi zaliczkami na podatek dochodowy. Najczęściej występujące błędy w tym obszarze to:
- niedokonywanie wpłat zaliczek lub należnego podatku w ciągu roku,
 - nieterminowe uiszczanie w ciągu roku zaliczek lub należnego podatku,
 - nieprawidłowe obliczanie przez podatników i płatników kwot zaliczek lub należnego podatku,
 - odliczanie niezapłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne,
 - ewidencjonowanie w koszty uzyskania przychodów zdarzeń gospodarczych nie stanowiących takich kosztów,
 - nieprowadzenie dokumentacji podatkowej;
- d) ryzyko podatkowe obejmujące podmioty niezgłaszające działalności gospodarczej, znikające, zaprzestające składania deklaracji lub zawieszające działalność gospodarczą.

Grupa podmiotów prowadzących działalność gospodarczą niezgłoszoną do opodatkowania charakteryzuje się wysokim ryzykiem nadużyć podatkowych. Obszar tego ryzyka dotyczy przede wszystkim osób fizycznych, które podejmują działalność gospodarczą (w tym w formie spółki cywilnej) i są zobowiązane do dokonania wpisu do ewidencji działalności gospodarczej;

- e) obszar ryzyka związany z dokonywaniem transakcji gospodarczych za pośrednictwem Internetu, który wiąże się m.in. z następującymi nieprawidłowościami:
- prowadzenie niezarejestrowanej działalności gospodarczej,
 - brak rejestracji w podatku VAT,
 - brak dokumentacji podatkowej,
 - zaniżanie przychodów poprzez niewykazywanie sprzedaży dokonywanej za pośrednictwem portali aukcyjnych,
 - dokonywanie czynności sprzedaży bez wystawiania faktur,
 - dokonywanie czynności sprzedaży z pominięciem kasy rejestrującej,
 - brak instalacji kasy rejestrującej pomimo obowiązku posiadania jej lub instalacja kasy po terminie.

Szczególnie ważnym ryzykiem podatkowym, który nie został poruszony do tej pory, jest nieewidencjonowanie sprzedaży za pomocą kasy fiskalnej dla osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych. Podatnicy, chcąc ukryć sprzedaż, nie rejestrują jej na kasie, co wiąże się z brakiem wydawania paragonów. Działanie to zwykle jest z góry zamierzone, jednakże mogą znaleźć się osoby, które nieświadomie nie wprowadzą transakcji do kasy fiskalnej. Takie postępowanie często prowadzi do mandatu za wykroczenie skarbowe oraz uregulowania należnego podatku. Działalność może być prowa-

dzona również bez uzyskania jakiegokolwiek rejestracji w urzędzie skarbowym dla celów podatku od towarów i usług. Wówczas podmiot dokonujący sprzedaży nie będzie podatnikiem.

2. Metody ochrony przed ryzykiem podatkowym

W polskim systemie prawnym funkcjonuje możliwość wydawania interpretacji prawa podatkowego. Z ramienia władz państwowych zajmuje się tym minister finansów, który ma możliwość wydawania dwóch rodzajów interpretacji, tj.:

- ogólnych – kierowanych do ogółu podatników; mają one na celu zapewnienie jednolitego stosowania prawa podatkowego przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej przy uwzględnieniu dotychczasowego orzecznictwa sądów, Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości,
- indywidualnych – stanowiących pisemne interpretacje prawa podatkowego, wystosowane w sprawach indywidualnych przez zainteresowanych (wnioskodawców) na ich pisemny wniosek.

Wymienione powyżej interpretacje stanowią bardzo skuteczną metodę ograniczenia ryzyka podatkowego. Uzyskane wyjaśnienie od organu podatkowego jest odpowiedzią na pytanie zadane przez podatnika. Ma ona za zadanie przede wszystkim potwierdzić, że rozumienie regulacji podatkowych w odniesieniu do danego stanu faktycznego jest właściwe. Interpretacja może dotyczyć zarówno teraźniejszych, jak i przeszłych przedsięwzięć biznesowych. Jej głównym celem jest zminimalizowanie ryzyka wystąpienia ewentualnego sporu z organami skarbowymi co do interpretacji przepisów podatkowych, a więc sposobu rozliczenia podatkowego danego zdarzenia gospodarczego. Zakres ochrony interpretacji indywidualnej jest dość złożony. Istotne jest, że interpretacja nie ochroni przed wszystkimi negatywnymi skutkami nawet wtedy, gdy podatnik się do niej w pełni zastosuje. Znaczenie ma tutaj wydzielenie dwóch osobnych przypadków ochrony, tj. zasady przed i po. Pierwsza zasada odnosi się do skutków podatkowych i dotyczy opisanego we wniosku stanu faktycznego, który wystąpi przed doręczeniem interpretacji. Wówczas ochrona polega wyłącznie na wyłączeniu ewentualnej odpowiedzialności karnoskarbowej, a także na nienaliczaniu odsetek za zwłokę. Z kolei druga zasada mówi, że jeżeli skutki te wystąpią po doręczeniu interpretacji, ochrona rozszerza się również na zwolnienie z obowiązku zapłaty podatku. Jeśli złożymy zapytanie dotyczące stanu przyszłego, którego skutki podatkowe wystąpią po otrzymaniu interpretacji, jesteśmy chronieni również przed obowiązkiem zapłaty podatku na wypadek, gdyby interpretacja uległa zmianie. Przepisy podatkowe zezwalają organom na zmianę wydanej uprzednio interpretacji indywidualnej. Organy nie muszą jej też respektować na przykład w trakcie kontroli podatkowych. Co więcej, interpretacja może zostać uchylona w drodze prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego. Poza interpretacjami ministra finansów ograniczającymi w sposób bezpośredni ryzyko podatkowe są inne interpretacje wydawane przez inne organy państwowe, a ograniczające w sposób pośredni niepewności ciężaru podatkowego. Dotyczyć one mogą m.in.:

- przepisów prawa celnego – występowania do urzędów celnych o wiążące interpretacje o pochodzeniu towarów, wiążące informacje taryfowe – w zakresie przyporządkowania kodu CN towaru zastosowania stawki celnej,
- przepisów statystycznych – wystąpienie do Głównego Urzędu Statystycznego z wnioskiem o ustalenie kodu statystycznego towaru lub usługi zgodnie z obowiązującym PKWiU,
- innych aktów prawnych, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne – skierowanie zapytania do organów administracji publicznej, np. ZUS.

Tryb postępowania przy uzyskaniu interpretacji indywidualnej przewiduje do spełnienia kilka warunków. Interpretacja indywidualna zawiera niżej wymienione części składowe:

- ocenę stanowiska wnioskodawcy,
- wskazanie prawidłowego stanowiska – w razie negatywnej oceny stanowiska wnioskodawcy,
- uzasadnienie prawne oceny (jednak możliwe jest odstępianie od uzasadnienia prawnego, gdy stwierdza się prawidłowość stanowiska wnioskodawcy),
- pouczenie o prawie wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Przepisy Ordynacji podatkowej⁴ mówią, że interpretację indywidualną przepisów prawa podatkowego wydaje się bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wniosku. Do tego terminu nie wlicza się terminów i okresów przewidzianych w przepisach prawa podatkowego dla dokonania określonych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz okresów opóźnień z winy strony albo z przyczyn niezależnych od organu. W razie niewydania interpretacji indywidualnej w terminie uznaje się, że w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin wydania interpretacji, została wydana interpretacja stwierdzająca prawidłowość stanowiska wnioskodawcy w pełnym zakresie. Wydane interpretacje indywidualne dla danego podatnika wraz z informacją o dacie doręczenia są niezwłocznie przekazywane organom podatkowym właściwym ze względu na zakres spraw będących przedmiotem interpretacji oraz właściwemu organowi kontroli skarbowej. Organ wydający interpretacje, działając z urzędu, może zmienić wydaną interpretację indywidualną, jeżeli stwierdzi jej nieprawidłowość, uwzględniając w szczególności orzecznictwo sądów, Trybunału Konstytucyjnego lub Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Zawiadomienie o zmienionej interpretacji indywidualnej doręcza się podmiotowi, któremu w danej sprawie interpretacja została wydana. Istotnym elementem interpretacji indywidualnej jest przypadek, w którym odmawia się jej wydania. Odnosi się to do elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania podatkowego, kontroli podatkowej, postępowania kontrolnego organu kontroli skarbowej albo w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta

⁴ Ustawa z dnia 26 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, t.j. DzU z 2005 r., nr 8, poz. 60, ze zm.

co do jej istoty w decyzji lub postanowieniu organu podatkowego lub organu kontroli skarbowej.

Aby wszcząć postępowanie o wydanie interpretacji indywidualnej, podatnik musi się zwrócić z odpowiednim wnioskiem o jej wydanie, który musi zawierać⁵:

- przedstawienie w sposób wyczerpujący zaistniałego stanu faktycznego albo zdarzenia przyszłego,
- przedstawienie własnego stanowiska w sprawie oceny prawnej tego stanu faktycznego bądź też zdarzenia przyszłego,
- złożenie oświadczenia, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, że elementy stanu faktycznego objęte wnioskiem o wydanie interpretacji w dniu złożenia wniosku nie są przedmiotem toczącego się postępowania podatkowego, kontroli podatkowej, postępowania kontrolnego organu kontroli skarbowej oraz że w tym zakresie sprawa nie została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji lub postanowieniu organu podatkowego lub organu kontroli skarbowej. W razie złożenia fałszywego oświadczenia wydana interpretacja indywidualna nie wywołuje skutków prawnych.

Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej, który nie zawiera wyczerpującego przedstawienia zaistniałego stanu faktycznego albo zdarzenia przyszłego oraz przedstawienia własnego stanowiska w sprawie oceny prawnej tego stanu faktycznego albo zdarzenia przyszłego pozostawia się bez rozpatrzenia. W sprawie pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia wydaje się postanowienie, na które służy zażalenie. Z chwilą złożenia wniosku należy uiścić opłatę w terminie do 7 dni w wysokości 40 zł. W przypadku wystąpienia w jednym wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej odrębnych stanów faktycznych lub zdarzeń przyszłych pobiera się opłatę od każdego przedstawionego we wniosku odrębnego stanu faktycznego lub zdarzenia przyszłego.

Inną metodą przeciwdziałania w zakresie ryzyka podatkowego jest doradztwo podatkowe⁶. Rozwinęło się ono szczególnie po wejściu w życie ustawy o doradztwie podatkowym w dniu 1 sierpnia 1997 r. Według unormowań czynności doradztwa podatkowego obejmują:

- udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami,
- reprezentowanie podatników, płatników i inkasentów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych w sprawach wymienionych powyżej,

⁵ Wzór wniosku o wydanie interpretacji podatkowej został określony w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wzoru wniosku o wydanie interpretacji przepisów prawa podatkowego oraz sposobu uiszczenia opłaty od wniosku, DzU nr 112, poz. 771, ze zm.

⁶ Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, t.j. DzU 2011, nr 41 poz. 213.

- prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie,
- sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie.

Obszar obowiązków doradcy podatkowego zmienia się w zależności od wielkości podmiotu gospodarczego, który reprezentuje. Im większa firma, tym zdecydowanie więcej obowiązków. Do głównych obowiązków doradcy podatkowego należy pomoc przedsiębiorcom w różnych zawilościach związanych z podatkami. Doradca powinien posiadać wiedzę przekrojową z różnego rodzaju podatków (bezpośrednich i pośrednich) w ujęciu krajowym, jak i międzynarodowym. Do czynności wykonywanych przez doradcę podatkowego często należy wypełnianie formularzy i deklaracji podatkowych, w związku z tym powinien on być zaznajomiony z aktualnymi zmianami w przepisach prawa podatkowego. Pożyteczną czynnością ze strony doradcy jest również analizowanie bieżącego orzecznictwa podatkowego. Oprócz wymienionych czynności, które obejmują doradztwo podatkowe, są także czynności wykonywane na rzecz osób trzecich odpowiedzialnych za zaległości podatkowe oraz następców prawnych podatników, płatników i inkasentów. Zawodowe wykonywanie czynności doradztwa podatkowego zastrzeżone jest wyłącznie dla podmiotów uprawnionych, którymi są:

- osoby fizyczne wpisane na listę doradców podatkowych,
- adwokaci i radcowie prawni,
- biegli rewidenci.

Wobec powyższego czynności doradztwa podatkowego mogą być świadczone przez:

- organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia, izby gospodarcze, jeżeli przedmiotem ich działalności statutowej jest również doradztwo podatkowe świadczone wyłącznie na rzecz ich członków,
- podmioty uprawnione, na podstawie przepisów ustawy z 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (t.j. DzU 2001, nr 31, poz. 359, ze zm.), do badania sprawozdań finansowych,
- spółki z o.o. lub spółki akcyjne, pod warunkiem że większość członków ich zarządu stanowią doradcy podatkowi (jeżeli zarząd składa się z 2 osób, jedna z nich musi być doradcą podatkowym), większość osób w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy) oraz w organach nadzoru przysługuje doradcom podatkowym, w spółce akcyjnej wydawane są wyłącznie akcje imienne, a zbycie akcji lub udziałów albo ustanowienie na nich zastawu wymaga zezwolenia udzielonego przez zarząd spółki.

Wymienione podmioty mogą wykonywać czynności doradztwa podatkowego wyłącznie przez zatrudnionych doradców podatkowych, radców prawnych lub biegłych rewidentów.

Poza wyżej opisanymi drogami postępowania mającymi ograniczyć ryzyko podatkowe istnieją również metody, które związane są z organizacją pracy wewnątrz przedsiębiorstwa w komórce finansowo-księgowej.

Po pierwsze, odnosi się to do systemu informatycznego, który jest jednym z elementów sprawnej polityki zarządzania ryzykiem podatkowym. Dotyczy to przede wszystkim średnich i dużych przedsiębiorstw. Systemy komputerowe w swej strukturze powinny zawierać funkcjonalne moduły dostosowane do prawa podatkowego. Aplikacje przetwarzające dane powinny prezentować informacje w takiej formie, w jakiej jest to wymagane przepisami podatkowymi.

Po drugie, wspomaganie roli systemów informatycznych w procesie zarządzania ryzykiem podatkowym może odbywać się poprzez właściwie zdefiniowane instrukcje wewnętrzne związane z rozliczeniami podatkowymi. Zarządzenia wewnętrzne przypisują zakres obowiązków i odpowiedzialności do danego stanowiska pracy. Pracownicy obejmujący dane stanowisko powinni posiadać określone umiejętności i kwalifikacje, które połączone z systemem komputerowym stanowią integralny element zarządzania ryzykiem podatkowym.

Podsumowanie

Kończąc, należy stwierdzić, że każdy przedsiębiorca (również mała jednostka gospodarcza) powinien zarządzać swoim ryzykiem podatkowym. Działania powinny być skierowane na ograniczanie ryzyka, ponieważ to przełoży się na efektywniejsze prowadzenie działalności gospodarczej. Kierownictwo jednostki gospodarczej powinno określić zakres obowiązków i odpowiedzialności dla pracowników zajmujących się rozliczeniami podatkowymi. W ramach prowadzonego przedsiębiorstwa powinna być stworzona instrukcja podatkowa na podobieństwo polityki rachunkowości, która w sposób jasny będzie prezentowała ujęcie poszczególnych składników aktywów i pasywów według wymogów podatkowych. Dodatkowo należy wzbogacać wiedzę specjalistyczną pracowników z zakresu podatków i tak nią zarządzać, by przynosiła dobre rezultaty. Z własnej obserwacji autora wynika, że niewiele jednostek decyduje się na wdrożenie instrukcji podatkowej w jednostce gospodarczej. Zazwyczaj jest to związane z dużymi kosztami. Ze zbioru dostępnych narzędzi mających wpływ na ograniczanie ryzyka przedsiębiorcy powinni wybierać najlepsze rozwiązania, te, które dadzą zamierzony efekt i nie spowodują żadnych konsekwencji, ale przysporzą jednostce korzyści.

TAX RISK IN THE ECONOMIC ACTIVITY OF ENTERPRISES

Summary

The article discusses the tax risks in business enterprises. The text lists the internal and external factors affecting the risk of fiscal tools as well as limiting them. It also indicated for tax errors that cause risk. Interpretations are discussed in detail the tax, tax advisory services as well as actions that can be taken to reduce risk.

Translated by Łukasz Furman